

Oikeustapauskokoelma

Asia C-180/17

X ja Y
vastaan
Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie

(Ennakkoratkaisupyyntö – Raad van State (Alankomaat))

Ennakkoratkaisupyyntö – Turvapaikka-asioita ja toissijaista suojelua koskeva yhteinen politiikka –
Direktiivi 2013/32/EU – 46 artikla – Direktiivi 2008/115/EY – 13 artikla – Euroopan unionin
perusoikeuskirja – 18 artikla, 19 artiklan 2 kohta ja 47 artikla – Oikeus tehokkasiin
oikeussuojakeinoihin – Palauttamiskiellon periaate – Päätös, jolla kansainvälistä suojelua koskeva
hakemus hylätään ja määrätään paluovelvoitteesta – Kansallinen lainsäädäntö, jossa säädetään
valitusoikeudesta toiseen oikeusasteeseen – Suoraan lain nojalla toteutuva lykkäävä vaikutus koskee
vain muutoksenhakua ensimmäiseen oikeusasteeseen

Tiivistelmä – Unionin tuomioistuimen tuomio (neljäs jaosto) 26.9.2018

1. *Ennakkoratkaisukysymykset – Unionin tuomioistuimen toimivalta – Unionin oikeussäätöihin kohdistetut kysymykset pääasiassa, jossa unionin oikeuden soveltamismahdollisuus on kiistetty, kuuluvat unionin tuomioistuimen toimivaltaan – Edellytys – Kiistäminen liittyy erottamattomasti ennakkoratkaisukysymyksiin annettaviin vastauksiin*

(SEUT 267 artikla)

2. *Rajavalvonta, turvapaikka ja maahanmuutto – Turvapaikkapolitiikka – Kansainvälisen suojelun myöntämistä ja peruuttamista koskeva menettely – Direktiivi 2013/32 – Oikeus tehokkaaseen oikeussuojaan tuomioistuimissa – Päätös, jolla hylätään kansainvälistä suojelua koskeva hakemus ja määrätään paluovelvoite – Kansallinen lainsäädäntö, jossa säädetään tällaiseen päätökseen kohdistettavasta muutoksenhausta, johon ei liity lykkäävää vaikutusta – Lainsäädäntö voidaan hyväksyä – Rajat – Vastaavuusperiaatteen ja tehokkuusperiaatteen noudattaminen*

(Euroopan unionin perusoikeuskirjan 18 artikla, 19 artiklan 2 kohta ja 47 artikla; Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/115 13 artikla; Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/32 46 artikla)

3. *Perusoikeudet – Oikeus tehokkaaseen oikeussuojaan – Oikeus vahvistetaan Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan ensimmäisessä kohdassa ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen 13 artiklassa – Sama tarkoitus ja ulottuvuus – Perusoikeuskirjan tarjoaman suojan taso vastaa ihmisoikeussopimuksen tarjoaman suojan tasoa*

(Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan ensimmäinen kohta, 52 artiklan 3 kohta ja 53 artikla)

1. Ks. tuomion teksti.

(ks. 17–19 kohta)

2. Kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskevista yhteisistä menettelyistä 26.6.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/32/EU 46 artiklaa ja jäsenvaltioissa sovellettavista yhteisistä vaatimuksista ja menettelyistä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi 16.12.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/115/EY 13 artiklaa on tulkittava yhdessä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 18 artiklan, 19 artiklan 2 kohdan ja 47 artiklan kanssa siten, etteivät ne ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa säädetään kyllä valitusoikeudesta sellaiseen ensimmäisen oikeusasteen tuomioon, jolla vahvistetaan päätös kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen hylkäämisestä ja paluuvaihteen määräämisestä, mutta ei kuitenkaan säädetä, että tällä oikeussuojakeinolla on suoraan lain nojalla lykkäävä vaikutus, edes sellaisessa tilanteessa, jossa asianomainen henkilö on vedonnut vakavaan vaaraan palauttamiskiellon periaatteen loukkaamisesta.

Vaikka direktiivin 2013/32 ja direktiivin 2008/115 säännökset siis velvoittavatkin jäsenvaltiot säätämään oikeudesta tehokkaaseen oikeussuojakeinoon kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen hylkääviä päätöksiä ja palauttamispäätöksiä vastaan, missään näistä säännöksistä ei säädetä siitä, että jäsenvaltioiden on myönnettävä kansainvälistä suojelua hakeville, joiden kanne heidän hakemuksensa hylkäävästä päätöksestä ja palauttamispäätöksestä on ensimmäisessä oikeusasteessa hylätty, valitusoikeus, eikä etenäkään siitä, että tällaisen valitusoikeuden käyttämisellä olisi suoraan lain nojalla lykkäävä vaikutus. Tällaisia vaatimuksia ei voida johtaa myöskään kyseisten direktiivien systematiikasta ja päämääristä.

Tästä huolimatta on korostettava, että sekä direktiiviä 2008/115 että direktiiviä 2013/32 on tulkittava, kuten ensin mainitun direktiivin johdanto-osan 24 perustelukappaleesta ja viimeksi mainitun direktiivin johdanto-osan 60 perustelukappaleesta ilmenee, erityisesti perusoikeuskirjassa tunnustettujen perusoikeuksien ja periaatteiden mukaisesti (ks. vastaavasti tuomio 19.6.2018, Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, 51 kohta). Unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä käy tämän osalta ilmi, että kun jäsenvaltio päättää palauttaa kansainvälistä suojelua hakevan henkilön maahan, jossa on painavia syitä uskoa hänen altistuvan todelliselle, perusoikeuskirjan 18 artiklan, luettuna yhdessä pakolaisten oikeusasemasta tehdyn yleissopimuksen, sellaisena kuin se on sitä koskevalla pöytäkirjalla täydennettynä, 33 artiklan kanssa, taikka perusoikeuskirjan 19 artiklan 2 kohdan vastaisen kohtelun vaaralle, sen 47 artiklassa määrätty oikeus tehokkaaseen oikeussuojakeinoon edellyttää, että kyseisellä hakijalla on käytettävissään keino, jolla on suoraan lain nojalla lykkäävä vaikutus, hakea muutosta hänen palauttamisensa mahdollistavan toimenpiteen täytäntöönpanoon (ks. vastaavasti tuomio 19.6.2018, Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, 54 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä on kuitenkin todettu, ettei direktiivin 2013/32 46 artiklassa tai direktiivin 2008/115 13 artiklassakaan eikä perusoikeuskirjan 47 artiklassa, luettuna sen 18 artiklan ja 19 artiklan 2 kohtaan sisältyvien takeiden valossa, kuitenkaan edellytetä käsittelyä kahdessa oikeusasteessa. Tältä osin merkitystä on vain sillä, että olemassa on keino saada asia tuomioistuimen käsiteltäväksi (ks. vastaavasti tuomio 28.7.2011, Samba Diouf, C-69/10, EU:C:2011:524, 69 kohta ja tuomio 19.6.2018, Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, 57 kohta).

Tämän osalta on todettava, että toisen oikeusasteen käyttöönotto kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen hylkäävään päätökseen ja palauttamispäätökseen kohdistettavaa muutoksenhakua varten ja päätös antaa valitukselle tarvittaessa suoraan lain nojalla lykkäävä vaikutus, ovat edellä 17 kohdassa kuvatussa Belgian hallituksen kannasta poiketen menettelysääntöjä, joiden avulla pannaan täytäntöön direktiivin 2013/32 46 artiklassa ja direktiivin 2008/115 13 artiklassa tarkoitettu oikeus tehokkaaseen oikeussuojaan tällaisia ratkaisuja vastaan. Siitä huolimatta, että tällaiset menettelysäännöt annetaan jäsenvaltioiden kansallisessa oikeusjärjestyksessä näiden menettelyllistä autonomiaa koskevan periaatteen nojalla, unionin tuomioistuin on katsonut, että niiden on oltava vastaavuus- ja

tehokkuusperiaatteen vaatimusten mukaisia (ks. analogisesti tuomio 17.7.2014, Sánchez Morcillo ja Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, 31, 36 ja 50 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 16.7.2015, Sánchez Morcillo ja Abril García, C-539/14, EU:C:2015:508, 33 kohta).

(ks. 23, 24, 27, 28, 30, 34 ja 44 kohta sekä tuomiolauselman)

3. Ks. tuomion teksti.

(ks. 31 kohta)